

TRANSZATLANTI KAPCSOLATOK: AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK ÉS KANADA

Az EU, az Egyesült Államok és Kanada osztozik a demokrácia, az emberi jogok, a jogállamiság, a gazdasági és politikai szabadság értékein, és a kül- és biztonságpolitikával kapcsolatos aggályaik sok tekintetben azonosak. Az USA-val és Kanadával fenntartott szoros együttműködés és stratégiai kapcsolatok továbbra is prioritást jelentenek az EU számára.

AZ EU–USA KÜLPOLITIKAI KAPCSOLATOK

Az Európai Unió és tagállamai, valamint az Egyesült Államok közötti szoros együttműködés és stratégiai kapcsolatok alapja a közös történelem és a közös demokratikus értékek. Ezek mind a partnerek biztonsága, mind jóléte szempontjából kulcsfontosságúak. Az Európai Unió és az Egyesült Államok szorosan együttműködik számos külpolitikai területen és földrajzi összefüggésben, mint például a terrorizmus elleni küzdelem, a biztonsági együttműködés, az energiaügyi együttműködés, vagy az Oroszországra, Ukrajnára és a Nyugat-Balkánra vonatkozó politika.

Az Egyesült Államok 2021. január 20-i kormányváltásával lehetőség nyílik az erősebb transzatlanti partnerségről folytatott párbeszédre és annak meghatározására. Ez elengedhetetlen lesz a multilaterális fórumokon folytatott együttműködés újbóli megerősítéséhez, valamint az aktuális külpolitikai és biztonsági kihívások és válságok kezeléséhez, különös tekintettel a világvárványra, a gazdasági recesszióra, az éghajlatváltozásra, a kereskedelmet gátló akadályokra, Kína felemelkedésére, a digitális transzformációra és a növekvő technológiai versenyre, valamint a demokrácia és az emberi jogok védelmére.

AZ EU–USA POLITIKAI KAPCSOLATOK A TRANSZATLANTI JOGALKOTÓI PÁRBESZÉD (TLD) FOLYAMATÁN BELÜL

A Parlament és az Egyesült Államok Kongresszusa közötti kapcsolatok 1972-ig nyúlnak vissza. A transzatlanti jogalkotói párbeszéd (TLD) létrehozásával a kapcsolatokat szorosabbra fűzték és intézményesítették. A transzatlanti jogalkotói párbeszéd keretében az Európai Parlament képviselői és az Egyesült Államok Képviselőházának képviselői évente kétszer, az Egyesült Államokban és Európában felváltva tartanak parlamentközi ülést. A párbeszédet az Atlanti-óceán mindkét partján a pozitív és konstruktív együttműködés megfelelő fórumának tekintik. Az ezeken az üléseken részt vevő jogalkotók eszmecserét folytatnak a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kulcsfontosságú politikai kérdésekről, például a kereskedelmi és

gazdasági együttműködésről, a biztonságról és védelemről vagy a választásokba való beavatkozásról. Míg a transzatlanti nézetek több területen megegyeznek, a jogalkotói eszmecserék során nézetkülönbségekre is fény derült néhány kulcsfontosságú politikai kérdéssel kapcsolatban. Nem szabad alábecsülni a fenti transzatlanti politikai párbeszéd fontosságát, különösen az Egyesült Államok Kongresszusának hatásköre fényében, amely például a globális válságokba való amerikai beavatkozás engedélyezésére és globális kormányzati intézményekben való amerikai részvétel alakítására is kiterjed. A 83. parlamentközi ülést Washingtonban tartották 2019 februárjában. Az ülés végén elfogadott [közös nyilatkozat](#) kiemeli mindkét fél eltökéltségét a közös kihívások terén folytatott együttműködés fokozása terén. A következő parlamentközi ülésre akkor kerül sor, amikor a globális egészségügyi helyzet lehetővé teszi. A transzatlanti jogalkotói párbeszéd társelnökei, a Parlament USA-val fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttségének alelnökei, a Külügyi Bizottság és a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság elnökei, valamint a Kínai Népköztársasággal fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség 2020 augusztusában [együttes nyilatkozatot](#) adott ki, amelyben a transzatlanti együttműködés négy fő célkitűzését emelték ki: az akut egészségügyi válság leküzdésének elősegítése; a gazdasági recesszióból való gyors kilábalás; a transzatlanti vezető szerep demonstrálása a nemzetközi szinten, valamint együttműködés Kínával és Oroszországgal.

AZ EU–USA GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

A transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerségről (TTIP) szóló tárgyalások felfüggesztését követően a Parlament 2019. március 14-én elutasította az ipari termékekre és a megfelelőségértékelésre vonatkozó EU–USA kereskedelmi tárgyalások megkezdését javasoló állásfoglalás-tervezetet, míg a Tanács 2019. április 15-én tárgyalási irányelveket fogadott el az ipari vámok és a megfelelőségértékelés eltörléséről. Elődeihez képest a Trump-kormányzat alapvetően más megközelítést követett az EU és az USA közötti kereskedelmi kapcsolatok tekintetében. Előtérbe helyezve saját nemzeti érdekeit, és a más országokkal fennálló kereskedelmi hiányok egyensúlyba hozásának szándékával az USA nyomást gyakorol a partnerekre, és bizonyos termékekre magas vámokat vezet be, saját iparágainak védelme és a partnerországokban való piaci hozzáférés növelése érdekében.

2018. június 1-jén az Egyesült Államok kormánya vámot vetett ki az európai acélra és alumíniumra, és azzal fenyegetett, hogy vámot vet ki a személygépkocsikra. Ezzel egy időben az USA egyre inkább elfordult a többoldalú megközelítés felől a Kereskedelmi Világszervezeten (WTO) belül. Ez feszültséget okozott az USA és az EU, illetve egyéb partnerek közötti kereskedelmi kapcsolatokban. Az EU panaszt tett a WTO-nál az acélra és az alumíniumra kivetett vámok miatt, és válaszul vámokat vezetett be amerikai termékekre, az EU és az USA közötti kereskedelmi egyensúly helyreállítása érdekében. Mindazonáltal az Egyesült Államok kereskedelmi képviselője és az EU kereskedelmi biztosa által [2020. augusztus 21-én](#) kötött, vámcsökkenésről szóló megállapodás („homár-alku”) előrelépést jelent a két fél közötti megújított együttműködés felé. A Parlament [november 26-án](#) hagyta jóvá a megállapodást.

A polgári légi járművekkel kapcsolatos Airbus/Boeing vita a végső szakaszába ért. A WTO Vitarendezési Testülete mind az EU-t, mind az USA-t hibásnak találta, mivel folyamatosan nyújtottak bizonyos jogellenes támogatásokat légijármű-gyártóiknak. 2019. október 2-án a WTO engedélyezte az Egyesült Államoknak, hogy megtorló vámokat vessen ki legfeljebb 7,5 milliárd USD (6,8 milliárd euró) értékű uniós exportra. [2020. október 13-án](#) a párhuzamos Boeing-ügyben a WTO megadta az EU-nak a jogot 4 milliárd USD (3,6 milliárd euró) értékű vám kivetésére az USA-ból származó behozatalra. 2020. november 9-én az EU a WTO által engedélyezett megtorló intézkedések részeként új vámokat vetett ki az USA-ból importált alkoholtartalmú termékekre, repülőgépekre, sajtokra, tengeri eredetű élelmiszerekre és egyéb árukra.

Az Európai Bizottság következetesen tájékoztatta az Egyesült Államokat arról, hogy az EU kész együttműködni egy méltányos és kiegyensúlyozott megoldás érdekében a repülőgépipar számára. Az EU véleménye szerint a szankciók kölcsönös alkalmazása csak kárt okozna a vállalkozásoknak és a polgároknak az Atlanti-óceán mindkét partján, és egy érzékeny időszakban károsítaná a globális kereskedelmet és a tágabb értelemben vett légi közlekedési ágazatot. 2019 júliusában az EU konkrét javaslatokat osztott meg az Egyesült Államokkal a légi járművek támogatásának új rendszeréről, valamint a mindkét oldal megfelelési kötelezettségeivel kapcsolatos további lépésekről.

A retorika ellenére továbbra is az EU és az Egyesült Államok együttes gazdasága teszi ki a globális bruttó hazai termék (GDP) majdnem 50%-át és a világkereskedelem egyharmadát.

2019-ben az Egyesült Államok volt az Unió elsődleges export célországa, az összes uniós termékexport 18%-a irányult ide (Kína 9,3%-ával szemben). Az Egyesült Államok a második helyen állt az EU-ba importáló partnerek között, ám így is az EU importált áruinak 12%-át adta.

EU–USA árukereskedelem 2017–2019 (milliárd euró)

Év	Uniós áruk importja az Egyesült Államokból	Uniós áruk exportja az Egyesült Államokba	Uniós egyenleg (árúk)
2017	203,3	324,2	+120,9
2018	213,3	351,2	+120,9
2019	232,0	384,4	+152,4

Forrás: Európai Bizottság, Kereskedelmi Főigazgatóság

Az USA az EU fő partnere a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmében. 2016-ban a szolgáltatások terén az EU teljes exportjának 26%-át és az EU importjának 31%-át adta. Az EU USA-ba irányuló szolgáltatásexportjának folyamatos növekedése 2016-ban megfordult, amikor – öt egymást követő év többlet után – az USA-val szembeni kereskedelmi mérleg hiányba fordult. Az EU szolgáltatásainak Egyesült Államokba irányuló exportja a szolgáltatások Egyesült Államokból való importjához hasonlóan nőtt 2015 és 2017 között. 2016-ban azonban az uniós szolgáltatási export csökkenése eredményeképpen az USA 2,8 milliárd eurós szolgáltatási kereskedelmi többletet

könyvelhetett el az EU-val szemben, míg az USA szolgáltatási exportjának 2017. évi csökkenése az uniós szolgáltatások 12,5 milliárd dolláros többletét eredményezte.

EU–USA szolgáltatáskereskedelem 2016–2018 (milliárd euró)

Év	Uniós szolgáltatások importja az Egyesült Államokból	Uniós szolgáltatások exportja az Egyesült Államokba	Uniós egyenleg (szolgáltatások)
2016	192,5	160,0	-32,5
2017	194,7	172,8	-21,9
2018	196,2	179,4	-16,8

Forrás: Európai Bizottság, Kereskedelmi Főigazgatóság

Az EU és az USA egymás legnagyobb befektetői, de 2016-ban és 2017-ben bizonyos visszaesés volt tapasztalható. Az Egyesült Államok Unióban eszközölt befektetései egyenlege mindkét évben negatív volt, ennek megfelelően csökkent az Egyesült Államok Unióban lévő befektetésállománya, míg az EU-ból az Egyesült Államokba áramló tőke nagysága 2017-ben nőtt, a 2016. évi enyhe csökkenést követően. Ennek következtében tovább nőtt az EU befektetésállományának pozitív egyenlege, amely 2018-ban elérte a 375,4 milliárd eurót. Ki lehet jelenteni, hogy a kétoldalú közvetlen befektetés – amely természeténél fogva hosszú távú elkötelezettség – a transzatlanti kereskedelmi kapcsolatok mozgatórugója. Ezt megerősíti, hogy az anyavállalatok és a leányvállalatok közötti kereskedelem az EU-ban és az Egyesült Államokban kiteszi az összes transzatlanti kereskedelem több mint egyharmadát. Becslések szerint az EU és az USA egymás területén működő vállalatai több mint 14 millió ember számára nyújtanak munkahelyet.

EU–USA kétoldalú befektetési állomány (milliárd euró)

Év	Az USA közvetlen külföldi befektetési állománya az EU-ban	Uniós közvetlen külföldi befektetési állomány az Egyesült Államokban	Egyenleg
2018	1 806,0	2 181,4	+375,4

Forrás: Európai Bizottság, Kereskedelmi Főigazgatóság

AZ EU–KANADA POLITIKAI PÁRBESZÉD

Kanada az Európai Unió egyik legrégebbi és legszorosabb partnere. Az elmúlt néhány évben jelentősen megerősödtek az EU és Kanada közötti, a közös értékeken, a szoros együttműködés régi hagyományán és az emberek közötti erős kapcsolatokon alapuló kötelékek.

A kétoldalú kapcsolatok az 1950-es években gazdasági alapon kezdődtek, és szoros stratégiai partnerséggé fejlődtek. Az EU és Kanada szorosan együttműködnek olyan globális kihívások kezelésében, mint a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, az energiabiztonság és a regionális stabilitás, valamint szorosan együttműködnek a

G7 és a G20 keretében. Kanada rendszeresen hozzájárul az EU [közös biztonság- és védelempolitikai misszióhoz](#) (például Irakban, Malin, Ukrajnában és a palesztin területeken) és részt vett 20 [uniós választási megfigyelő misszióban](#) is 2005 óta.

Az [EU–Kanada stratégiai partnerségi megállapodás](#), amely felváltotta [az 1976-os keretmegállapodást](#), egy átfogó politikai megállapodás, amelynek célja [a kétoldalú együttműködés megerősítése számos külpolitikai és ágazati területen](#), beleértve a nemzetközi békét és biztonságot, a terrorizmus elleni küzdelmet, a válságkezelést, a tengeri biztonságot, a globális kormányzást, az energiát, a közlekedést, a kutatást és fejlesztést, az egészségügyet, a környezetvédelmet és az éghajlatváltozást is.

Kanada és az EU 2016. október 30-án, az EU–Kanada csúcstalálkozón írta alá a stratégiai és partnerségi megállapodást, és a Parlament 2017 februárjában adta egyetértését. A megállapodás jelentős részeit 2017. április 1. óta ideiglenesen alkalmazzák. A stratégiai partnerségi megállapodás teljes körűen alkalmazására [valamennyi tagállam ratifikációját](#) követően kerül sor. Az e kereten belüli együttműködés megkönnyítése érdekében a felek több közös intézményt hoztak létre, és a köztisztviselők és a miniszterek szintjén intenzív párbeszédre került sor. A kanadai miniszterelnök, valamint az Európai Tanács és az Európai Bizottság elnökei közötti legutóbbi [vezetői találkozóra](#) 2020. október 29-én került sor, virtuális formában.

PARLAMENTKÖZI PÁRBESZÉD

Az Európai Parlament képviselői és kanadai kollégáik több mint 40 éve tartanak éves parlamentközi üléseket az EU-ban és Kanadában található helyszíneken felváltva, hogy megvitassák a kanadai és az uniós politikai fejleményeket, és eszmecserét folytassanak a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdésekről, például a kereskedelemről, az éghajlatváltozásról és a migrációról. A [kanadai kapcsolatokért felelős parlamenti küldöttség](#) (amelynek tagjai a parlamentközi ülések résztvevői közül kerülnek ki) az év során rendszeresen ülésezik e parlamentközi ülések előkészítése céljából. A megállapodás alapján a 38. parlamentközi ülés [közös nyilatkozatot](#) fogadott el, amelyben mindkét parlament kötelezettséget vállalt arra, hogy rendszeres kiegészítő ülések révén megszakítás nélküli párbeszédé alakítja a parlamentközi üléseket, és megállapodott abban, hogy ezen ülések kiegészítik a stratégiai partnerségi megállapodás keretében létrehozott többi szerv munkáját. A [40. parlamentközi ülésre](#) Strasbourgban került sor 2019 márciusában.

AZ EU–KANADA GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

Az [átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás](#) (CETA) az EU és Kanada közötti az elmúlt évtizedben pozitívan alakuló kereskedelmi kapcsolatok eredménye. Jelentősen javította az EU és Kanada közötti gazdasági, kereskedelmi és beruházási kapcsolatokat, megnyitva a piacokat egymás áru, szolgáltatásai és beruházásai előtt, beleértve a közbeszerzést is. A CETA emellett lehetőségeket teremtett a fenntartható növekedésre, és a kereskedelemről és fenntartható fejlődésről szóló fejezete, valamint a – többek között rendszeres civil társadalmi fórumán keresztül folytatott – [párbeszéd széles köre](#) révén tükrözte a közös értékeket.

A szöveget 2016. október 30-án, az EU–Kanada csúcstalálkozón írták alá, és a Parlament 2017. február 15-én adta egyetértését. Az EU hatáskörébe tartozó részek ideiglenes alkalmazása 2017. szeptember 21-én vette kezdetét. A stratégiai partnerségi megállapodás teljes körű alkalmazására valamennyi tagállam ratifikációját követően kerül sor. 2020 júniusában [Luxemburg](#) 14. tagállamként megerősítette a megállapodást.

A CETA továbbá az EU első olyan kétoldalú gazdasági megállapodása, amely magában foglal egy különleges, a beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszert is, amely a befektetők és az államok közötti befektetési vitákat rendezi. Innovatív jellegéből fakadóan, valamint amiatt, hogy az erről szóló vita több országban még nem zárult le, a beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszer kívül fog esni a CETA ideiglenes alkalmazásának hatáskörén. Emellett a CETA tartalmaz egy egyértelmű nyilatkozatot a kormányoknak a közérdekű célok érdekében a közegészségügy, a biztonság, a környezet, a közérkölc, illetve a szociális védelem és a fogyasztóvédelem területén való szabályozási jogáról.

A megállapodás végrehajtásának első évében [7%-kal nőtt a Kanadába irányuló export](#), és ennél is nagyobb mértékben nőtt a gépek, gyógyszerek és mezőgazdasági termékek esetében.

Az Egyesült Államok által az acélra és az alumíniumra kivetett új vámok Kanadát és az EU-t is sújtják, és mindketten úgy vélik, hogy e vámok gazdaságilag nem indokoltak, és nem egyeztethetőek össze a WTO-szabályokkal. Ennek következtében az EU és Kanada, valamint a szabályokon alapuló kereskedelmi rend további védelmezői elmélyítették a kereskedelmi párbeszédüket.

2019-ben az EU volt – az Egyesült Államok és Kína után – Kanada harmadik legnagyobb kereskedelmi partnere, és Kanada teljes összesített áruexportjának és -importjának 8,1%-át adta. 2019-ben az EU több mint 38,3 milliárd euró értékű árut exportált Kanadába és az importált kanadai áruk értéke elérte a 20,2 milliárd eurót. Kanada 2019-ben a 12. helyen állt az EU nemzetközi kereskedelmi partnerei között. A gépek, az ásványi termékek, a szállítóeszközök és a vegyi anyagok képezik a két partner közötti kereskedelem legfőbb tárgyát.

EU–Kanada árukereskedelem 2017–2019 (milliárd euró)

Év	Uniós áruk importja Kanadából	Uniós áruk exportja Kanadába	Uniós egyenleg (árak)
2017	18,2	32,2	+14,0
2018	19,5	35,2	+15,7
2019	20,7	38,3	+17,6

Forrás: Európai Bizottság, Kereskedelmi Főigazgatóság

A szolgáltatáskereskedelem fontos része az EU és Kanada közötti kereskedelmi kapcsolatnak. 2018-ban a szolgáltatások Kanadába irányuló uniós exportja emelkedett, 19,6 milliárd euróra, a kanadai szolgáltatások uniós importja pedig 13,2 milliárd euróra emelkedett. A közlekedési, utazási, biztosítási és távközlési

szolgáltatások például gyakran képezik tárgyát az EU és Kanada közötti kereskedelemnek.

EU–Kanada szolgáltatáskereskedelem 2016–2018 (milliárd euró)

Év	Uniós szolgáltatások importja Kanadába	Uniós szolgáltatások exportja Kanadába	Uniós egyenleg (szolgáltatások)
2016	10,2	15,6	+5,4
2017	11,3	16,9	+5,6
2018	13,5	19,6	+5,9

Forrás: Európai Bizottság, Kereskedelmi Főigazgatóság

Ami a közvetlen külföldi befektetéseket illeti, az EU és Kanada csaknem azonos összegeket fektetett be egymás gazdaságába. 2018-ban az EU kifelé irányuló közvetlen külföldi befektetési állománya Kanadában 392,2 milliárd euró volt. Az EU-ban lévő kanadai befektetésállomány 397,3 milliárd eurót ért el.

EU–Kanada kétoldalú befektetési állomány (milliárd euró)

Év	Kanadai közvetlen külföldi befektetési állomány az EU-ban	Uniós közvetlen külföldi befektetési állomány Kanadában	Egyenleg
2018	397,3	392,2	-5,1

Forrás: Európai Bizottság, Kereskedelmi Főigazgatóság

Tuula Turunen / Leon Peijnenburg
12/2020

